

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

А Розглянута проблема використання ІКТ при викладанні історії та суспільствознавства в загальноосвітній школі. Визначена роль мультимедії та гіпермедії у формуванні компетентностей. Окреслені основні форми використання ІКТ на уроці вчителем історії в сучасній школі.

Ключові слова: використання ІКТ, суспільствознавство.

Альона Цебренько. Использование ИКТ при преподавании истории и обществоведения в общеобразовательных школах.

А Рассмотрена проблема использования ИКТ в преподавании истории и обществоведения в общеобразовательной школе. Определена роль мультимедиа и гипермедиа в формировании компетенций. Очерчены основные формы использования ИКТ на уроке учителем в современной школе.

Ключевые слова: использование ИКТ, общественное образование.

Alena Tsebrenko. Use of ICT in the teaching history and social studies in secondary schools.

S Subjects of this paper are the problem of using ICT in teaching history and social studies in secondary school; the role of multimedia and hypermedia for the formation of competence; the basic form of the ICT using in the classroom by teacher in modern schools.

Key words: use of ICT, obschestvennovedene.

Вступ. Школа разом зі світовою спільнотою вступила у третє тисячоліття, яке характеризується такими явищами як: глобалізацією суспільного розвитку, переходом людства від індустріальних до науково-інформаційних технологій, що базуються на інтелектуальній власності, знаннях і зумовлюються рівнем наукового потенціалу країни. Зміни в країні на перше місце виводять адресні та програмно-цільові інвестиції в людину, її творчий та інтелектуальний потенціал. Завжди актуальним було питання поліпшення якості освіти. Але це на даному етапі розвитку неможливе без створення інноваційного простору. Особливістю роботи школи в нових умовах є вивчення, активне впровадження в практику роботи інноваційних педагогічних технологій, що робить школу конкурентоспроможною на ринку освітніх послуг.

Аналіз останніх досліджень. Зазначену проблематику розглядали в своїх працях Н. Бень, Д. Потепалов, Т. Михайлів, Д. Десятов, К. Корзун, О. Безпалій, Н. Рижкова, О. Охредько.

Метою роботи є розкриття значення використання інформаційно-комп'ютерних технологій при викладанні історії в загальноосвітній школі.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні інформаційно-комп'ютерні технології (ІКТ) – один із перспективних напрямів в інформатизації навчального процесу. Мультимедіа та гіпермедіа технології інтегрують у собі потужні розподілені освітні ресурси, що здатні забезпечити середовище для формування та розвитку ключових компетентностей, до яких відносяться в першу чергу інформаційна й комунікативна.

Мультимедіа та телекомунікаційні технології

відкривають принципово нові методичні підходи до організації педагогічного процесу в системі загальної освіти. Не менш важливим є й те, що інтерактивні технології на основі мультимедіа дозволяють розв'язати проблему «провінціалізму» сільської школи як на базі Інтернет-комунікацій, так і за рахунок інтерактивних CD-курсів і використання супутникового Інтернету у школах [3].

При використанні ІКТ у викладанні історії та суспільствознавчих курсів маємо змогу підвищити: 1) продуктивність праці вчителя і учнів; 2) інформаційність процесу викладання; 3) можливості використання наочності на уроці; 4) мотивацію та індивідуалізацію навчання; 5) розвиток творчих можливостей учнів; 6) рівень сприятливого емоційно-психологічного стану.

При використанні ІКТ не треба забувати про те, що в центрі навчального процесу стоїть учитель, його живе слово.

Уроки з використанням ІКТ поділяємо на чотири групи:

– урок демонстраційного типу сьогодні є найпоширенішим. Інформацію демонструють на екрані в будь-який момент уроку;

– урок комп'ютерного тестування. Тестові програми дозволяють швидко оцінити результат роботи, точно вказати на теми, в яких учень погано орієнтується;

– уроки тренінгу або конструювання. Учні працюють індивідуально або в групі із конструктивним середовищем із метою досягнення якоїсь мети;

– інтегровані уроки проводять учитель-предметник і вчитель інформатики або інші предметники [4, с. 62].

Під час пошуку інформації з даної проблематики більшість учителів, які висвітлюють свій досвід використання ІКТ на уроках, говорять про те, що зазвичай використовують у таких варіантах – це мультимедійні презентації, флеш-фільми, мультимедійні карти. На жаль на уроках скоріше за все через брак часу не використовують таку форму роботи як віртуальна екскурсія до музею.

До цього часу урок-екскурсія визначався як вид навчальної роботи, при якому навчання проводиться на натуральному природному або виробничому об'єкті поза межами школи чи класу. Сьогодні завдяки ІКТ можемо говорити про те, що урок-історія – вид навчальної роботи, при якому навчання проводиться не тільки поза межами школи, а й у її стінах, у межах одного добре оснащеного технічними засобами навчання кабінету.

«Віртуальну екскурсію» як форму уроку треба віднести до такої доволі поширеної категорії нестандартних уроків, як «уявні екскурсії», чия назва підказана темою і специфікою навчального матеріалу. За своєю дидактичною метою ці заняття можуть бути віднесені, як правило, до уроків засвоєння нових знань, коли вчитель, перетворюючись на екскурсовода, «веде» школярів-туристів визначними місцями чи запрошує завітати до уявного музею. Можливі й інші варіанти проведення такого уроку, наприклад, з елементами рольової гри. У цьому випадку учні класу поділяються на групи: екскурсоводи, репортери, дослідники, енциклопедисти. «Уявна екскурсія», як, власне, і будь-який нестандартний урок, може поєднувати в собі елементи різних моделей і технологій навчання [2, с. 17].

Зрозуміло, що віртуальна екскурсія до музею не в змозі змінити безпосереднє спілкування учнів із шедеврами живопису та справжніми історичними пам'ятками. Але все ж ці подорожі допоможуть учням відчувати колорит епохи, дух старовини, спробувати себе у ролі дослідника.

Переваги віртуальної екскурсії. По-перше, це можливість ознайомитися з музейними експонатами більшості відомих музеїв світу, незалежно від місцеперебування. Єдина технічна вимога – підключення до Інтернету і наявність презентаційної техніки на уроці. По-друге, в руках учителя з'являється потужний мотиваційний інструмент, який педагог зможе використати, щоб активізувати навчально-пізнавальну діяльність учнів на уроці. Елементи інтерактивності у поєднанні з інформаційними технологіями змінюють емоційну й інтелектуальну атмосферу уроку. По-третє, учні отримують доступ до якісних мультимедійних продуктів, за допомогою яких учитель зможе сформувати образні уявлення і поняття

про історичне минуле [1, с. 6].

Виходячи з цільових настанов, учитель може обрати різні форми та методи роботи з використанням мультимедійних ресурсів музею: провести оглядову та тематичну віртуальну екскурсію; використати мультимедійні ресурси музейного сайту для створення електронної бази наочних засобів різних видів: картин, портретів, фото- та відеоматеріалів тощо; організувати практичну роботу учнів на уроці з віртуальними образами музейних експонатів; залучити учнів до використання мультимедійних та інформаційних ресурсів музею в процесі написання повідомлень, рефератів та учнівських пошуково-дослідницьких робіт [1, с. 7].

Дана форма роботи з учнями дуже корисна для виховання високоосвіченої, культурно обізнаної людини. Але на жаль дана форма роботи на уроках історії майже не застосовується. Причини цього вбачаю в тому, що не всі класні кімнати історії оснащені необхідною технікою, відсутність підключення до мережі Інтернету, недовіра вчителів до Інтернету, а також брак вільних робочих годин.

Очевидно, що для того, щоб підвищити рівень засвоєння матеріалу на уроках історії, необхідно використовувати технічні засоби навчання. Адже використання ІКТ на уроках історії підвищують рівень наочності; встановлює міжпредметні зв'язки; підвищується мотивація навчальної діяльності за рахунок нетрадиційної форми подачі матеріалу, елементи ігрової діяльності; учень є активним учасником процесу навчання, а не пасивним слухачем лекції, організація матеріалу дозволяє йому вжитися в роль дослідника. Все це дозволяє забезпечити індивідуально-орієнтований підхід.

Висновок. Отже, на уроці за допомогою ІКТ при організації віртуальної екскурсії в учителя з'являється можливість провести цікаву практичну роботу під час якої учні зможуть ознайомитися з культурними пам'ятками, які розміщені в музеї. Надати учням можливість виконувати пошукову діяльність, використовуючи свої знання з історії інтерпретувати музейні експонати, в той же час учні вдосконалять свої комунікативні навички та вміння дискутувати.

Література

1. Десятков Д. Організація віртуальних екскурсій на уроках історії / Д. Десятков // Історія України. – 2010. – № 21. – С. 6–9.
2. Михайлів Т.В. Нестандартні форми уроків / Т.В. Михайлів, Л.В. Туріщева. – Харків: Фоліо, 2006. – 128 с.
3. Мультимедійні технології в середній освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/manage/teaching/31692/>
4. Потепалов Д. В. Актуальность применения ИКТ при преподавании истории и обществознания в средней общеобразовательной школе / Д.В. Потепалов // Инновационные технологии в педагогике и на производстве: сб. материалов XVI Всерос. науч.-практ. конф. мол. учёных и специалистов. Екатеринбург, 27 апр. 2010 г. / отв. ред. Н. К. Чапаев; ФГАОУ ВПО «Рос. гос. проф.-пед. ун-т». – Екатеринбург, 2009. – С. 60–63.